

Rahvakultuuri mõiste arutelu

Rahvakultuuri mõiste arutelu aluseks võeti Kultuuriministeeriumi kodulehel olev rahvakultuuri valdkonna kirjeldus, mis on välja töötatud valdkonna huvigruppide arutelude käigus.

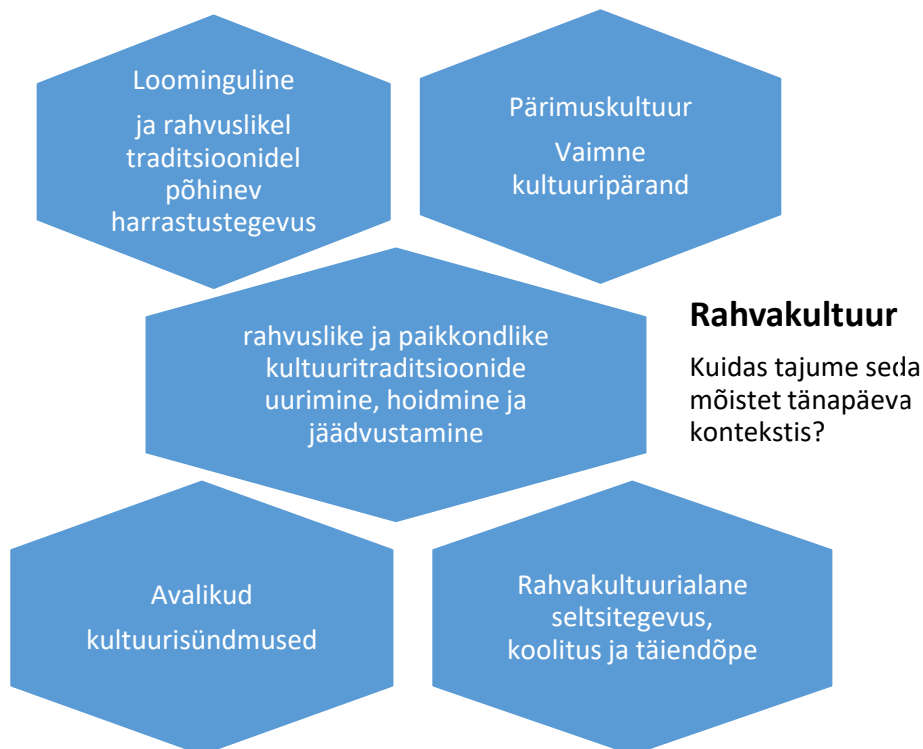
Rahvakultuuri valdkond hõlmab loomingu- ja rahvuslikele traditsioonidele põhinevat harrastustegevust, pärimuskultuuri, vaimset kultuuripärandit, rahvuslike ja paikkondlike kultuuritraditsioonide uurimist, hoidmist ja jäädvustamist, avalikke kultuurisündmusi ning rahvakultuurialast seltsitegevust, koolitust ja täiendõpet.

<https://www.kul.ee/et/tegevused/rahvakultuur>

Arutelu toimus kolmes grupis juhusliku valimi teel.

Arutelu küsimus oli püstitatud järgmiselt: Kuidas tajume seda mõistet tänapäeva kontekstis? Mis on puudu ja mis on üleliigne? Mis vajaks ümbersõnastamist?

Mõiste võeti osadeks ja iga osa vaadeldi eraldi seotuna tervikuga.

Arutelu tulemused

Grupp I

Me vaidlesime hästi palju, ei jõudnud väga kuhugi välja. Ainus asi, milleni me kindlasti välja jõudsime oli see, et meil oli küsimus, kuidas tajume rahvakultuuri mõistet tänapäeva

kontekstis? Kuna meid täna on siia kutsunud valdkondade põhiselt, kuidas Kultuuriministeerium näeb rahvakultuuri ja mis on Eesti Rahvakultuuri Keskuse haldusalad, siis me ei hakanud isegi mõtlema sellele, et mida rahvakultuur meie jaoks personaalselt täna tähendab. Lähtusime sellest, kui on Eesti Rahvakultuuri Keskuse haldusala ja siin on rida erinevaid mõisteid toodud, mõtlesime, et midagi ei ole ülearu, kõik see võiks alles jääda, aga et seda võiks süstematiseerida. Selles me olime kõik ühel meelel. Kui ma oma kogemuse pealt ütlen, siis minu meelest oluline on harrastustegevus. Harrastustegevus võib olla laiem, kui ainult pärimuskultuuriga või kultuuripärandiga seotud harrastustegevus. See on üks osa. Kultuuripärand või siis pärimuskultuur võib olla nii harrastustasemel kui ka professionaalsel tasandil, sest meil on siin kirjelduses olemas rahvuslike ja paikkondlike kultuuritraditsioonide uurimine, hoidmine ja jäädvustamine. Ja nagu meie grupis Taive (Särg) ütles väga täpselt, et need on kõik sellised tegevused, mille jaoks on vaja professionaalset ettevalmistust. Siis tegelikult, mida nende nimetuste seas ei ole, aga mis meil on, on kultuurikorraldajad, kes tegelikult tegelevad nii harrastuskultuuri kui ka professionaalse kultuuri korraldamisega. Minu kogemuse pealt on selle korraldamise või süstematiseerimise alused. Kui me suudame need grupid kuidagi eraldi koondada, välja tuua ja neid juba ka alagrupi sees korraldada, siis see on tulemuslikum tegevus, kui see, et me kõik neid erinevaid valdkondi püüame praegu korraga ühe nimetaja alla panna. (Kokkuvõtte Ave Matsin)

Kommentaariid:

-Juttu oli palju ja pärimuskultuuri ümber käis pikk arutelu. Mulle kui kultuurikorraldajale on jäänud silma selles lauses avalikud kultuurisündmused. Ma tean, et see on tekitanud ka hästi palju segadust alati, et mis on see rahvakultuuri sündmus ja mis on siis see muu kultuurisündmus. Eriti ka siis, kui me jagame kuskil mingeid rahasid. Kui see lause oleks niimoodi, siis võib-olla peaks selle avalikke kultuurisündmusi niimoodi ümber tõstma, et avalikke kultuurisündmusi ees oleks sama – rahvuslikel traditsioonidel põhinevaid avalikke kultuurisündmusi. Siis oleks see mõiste ehk selge. Nii nagu on harrastustegevus, nii ka avalikke kultuurisündmusi. (Anne Uttendorf)

Grupp II

Meie ütleme ausalt, me jätsime välja avalikud üritused, sellepärast, et avalik üritus toimub siis, kui selleks antakse KOVi poolt avaliku ürituse luba ja ainult siis, kui see on avalikkusele suunatud. Kui näiteks üks rahvatantsuselts tahab teha teise rahvatantsuseltsiga üritust, siis ta ei pea avaliku ürituse luba võtma.[---] Lause, mida me arutlesime, on väga läbi mõeldud sellel ajahetkel. (Krista Dreger)

Grupp II pakub välja ümbersõnastatud rahvakultuuri valdkonna kirjelduse:

Rahvuslikel traditsioonidel ja pärimuskultuuril põhinev loominguiline harrastus- ja kutseline tegevus, vaimne kultuuripärand, rahvapärane paikkondlike kultuuritraditsioonide uurimine, hoidmine, arendamine ja jäädvustamine. Kultuurisündmused, seltsitegevus, koolitused ja täiendõpe.

Kommentaariid:

-Meil oli väike vaidluskoht. Kas loominguline läheb ette, nii nagu see on (praeguses kirjelduses): loominguline ja rahvuslikel traditsioonidel. Tegelikult praegu sa lugesid seda ja ma kuulsin, et see rahvuslik oleks justkui nagu kõige katus, aga kõige katus peaks olema loominguline tegevus ja siis ka rahvuslik ja kõik need teised. Nii et see lause, süntaksina, loominguline peaks olema katusmõiste. (Egge Kulbok-Lattik)

Grupp III

Osad asjad olid meil eelmiste gruppidega ühised. Huvitaval kombel seda, et rahvakultuuri valdkond hõlmab loomingulist ja rahvuslikel traditsioonidel põhinevat, meil tekkis vastupidine tunne, et võib-olla see rahvuslik peaks olema eespool kui loominguline, sest me leidsime, et näiteks portreemaal, mis on kindlasti loominguline tegevus, seda me näiteks ei taju rahvakultuurina. Aga ilmselt ongi see taju küsimus. Me leidsime, et kui välja tuua eraldi pärimuskultuurist vaimne kultuuripärand, siis peaks tooma eraldi välja ka ainelise kultuuripärandi, ehkki nad mõlemad kuuluvad pärimuskultuuri alla. Arutasime selle üle, kas Eesti/eesti rahvakultuur Eesti suure tähega või eesti väikese tähega. Rahvakultuur või rahvuskultuur? Kas rahvuslik traditsioon või rahvalik traditsioon? Tegelikult kasutatakse neid mõisteid läbisegi ja aetaksegi omavahel segamini.

Jõudsime samuti selleni, et iga avalik kultuurisündmus ei ole rahvakultuur. Me tegelikult ei taju Michael Jacksoni kontserti või Romurallit rahvakultuurina, ehkki nad toimuvad lauluväljakul ja on avalikud kultuurisündmused. Me ei taju seda tegelikult rahvakultuurina. Jõudsime selleni, et võiks olla mitte avalikud kultuurisündmused, vaid lihtsalt kultuurisündmused, sest ka siis, nagu siin juba öeldi, et kui see ei ole avalik, kui see on näiteks Põltsamaa lastekooride päev, see ei ole avalik, aga me siiski tajume seda igal juhul rahvakultuuri sündmusena. Nii et ta võiks olla lihtsalt kultuurisündmus, ilma et ta oleks avalik.

Jõudsime ka selleni, et otseselt see, mida rahvas teeb, oleks nagu rahvakultuur. Aga siis tekiks rahvakultuuri ja harrastustegevuse vahel võrdusmärk. Tegelikult see siiski ei ole. Jällegi, me ei taju flamenkorühma või räppi rahvakultuurina, ehkki see on harrastustegevus. Need on siiski kaks eriasja.

Nii et see rahvuslikel või rahvalikel traditsioonidel põhinev on siiski hästi oluline. Samuti jõudsime selleni, et rahvakultuur ei ole mitte ainult harrastus, vaid ka kutseline tegevus. Kui inimesest saab harrastuse asemel kutseline tegija, siis ta ei kaota rahvakultuurikandja nimetust. Sellised mõtted. (Kokkuvõtte Kaie Tanner)

Kommentaariid:

-Enne rääkisime sellisest sõnast nagu kogukondlik tegevus. Praeguses sõnastuses seda sees ei ole. Kutsun esile ka seda liitma või vähemalt sellele mõtlema. (Lennart Peep)

Kokkuvõte ja ettepanekud:

Mõistete kirjeldamisel tänapäeval lähtuti eeskätt Kultuuriministeeriumi ja Eesti Rahvakultuuri Keskuse kontekstist, mitte isiklikust lähenemisest.

Ettepanek 1: Kultuuripärand või siis pärimuskultuur võib olla nii harrastustasemel kui ka professionaalsel tasandil. Lisaks harrastustegevusele tuua sisse ka professionaalne tasand. Praegu on märgitud ära ainult harrastustegevus.

Ettepanek 2: Mõiste alamvaldkonnad võiksid olla natukene selgemalt süstematiseeritud. Kui me suudame need grupid kuidagi eraldi koondada, välja tuua ja neid juba ka alagrupi sees korrastada, siis see on tulemuslikum tegevus, kui see, et me kõik neid erinevaid valdkondi püüame praegu korraga ühe nimetaja alla panna.

Ettepanek 3: Avalikud kultuurisündmused asendada kultuurisündmused, „avalikud“ välja jätta. Kultuurisündmused saavad olla nii avalikud kui ka mitteavalikud. Avalik üritus toimub siis, kui selleks antakse KOVi poolt avaliku ürituse luba ja ainult siis, kui see on avalikkusele suunatud. Kui näiteks üks rahvatantsuselts tahab teha teise rahvatantsuseltsiga üritust, siis ta ei pea avaliku ürituse luba võtma.

Ettepanek 4: Kultuurisündmuste ette võiks kirjutada ka rahvuslikel traditsioonidel põhinevaid kultuurisündmusi.

Ettepanek 5: Kui välja tuua eraldi pärimuskultuurist vaimne kultuuripärand, siis peaks tooma eraldi välja ka ainelise kultuuripärandi.

Ettepanek 6: Ümber sõnastada rahvakultuuri valdkonna kirjeldus järgnevalt:

Rahvakultuuri valdkond hõlmab rahvuslikel traditsioonidel ja pärimuskultuuril põhinevat loominguulist harrastus- ja kutselist (või professionaalset) tegevust, vaimset kultuuripärandit, rahvapäraste (või rahvalike, varem rahvuslike) ja paikkondlike kultuuritraditsioonide uurimist, hoidmist, arendamist ja jäädvustamist, kultuurisündmusi ning seltsitegevus, koolitust ja täiendõpet.